

Rapport

Datum: 22 maart 2006

Rapportnummer: 2006/102

Klacht

Op 19 januari 2004 zijn ambtenaren van het regionale politiekorps Haaglanden verzoekers woning binnengetrokken. Verzoeker klaagt erover dat de politieambtenaren hierbij niet hebben gewacht tot hij de voordeur opende, maar zijn voordeur hebben geforceerd.

Ook klaagt verzoeker erover dat het regionale politiekorps Haaglanden heeft geweigerd de schade aan zijn voordeur te vergoeden.

Beoordeling

Algemeen

Op 19 januari 2004 hebben ambtenaren van het regionale politiekorps Haaglanden 's ochtends vroeg verzoekers voordeur geforceerd om zijn woning binnen te treden. In de woning werd verzoekers zoon M. aangehouden op verdenking van onder meer de handel in en het voorhanden hebben van cocaïne. Meteen nadat M. was aangehouden, is onder leiding van de rechter-commissaris verzoekers woning doorzocht.

I. Ten aanzien van het forceren van verzoekers voordeur

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat de politieambtenaren bij het binnentreden van zijn woning niet hebben gewacht tot hij de voordeur opende, maar zijn voordeur hebben geforceerd. Hij stelt dat er om 5.45 uur éénmaal kort werd aangebeld, waarna hij opstond, zijn slaapkamer uitging en de trap afliep naar de voordeur. Nog voordat hij de voordeur überhaupt had kunnen bereiken werd deze al geforceerd. Enkele uren na het forceren van de voordeur verschenen er timmerlieden die een noodreparatie hebben verricht. Het resultaat was volgens verzoeker weinig professioneel. Pas anderhalve week later heeft de woningbouwvereniging er een nieuwe voordeur ingezet. Al die tijd was zichtbaar dat de voordeur was geforceerd, en dit heeft verzoeker ervaren als een onnodig teken van schande.

2. In het door hem opgemaakte verslag van binnentreden heeft politieambtenaar G. vermeld dat hij op 19 januari 2004 om 6.01 uur, vergezeld van zeven opsporingsambtenaren, krachtens een op 17 januari 2004 afgegeven machtiging van hulpofficier van justitie A. is binnengetrokken in verzoekers woning. Het binnentreden geschiedde ter aanhouding van M. Voorafgaand aan het binnentreden heeft G. zich niet gelegitimeerd, de machtiging tot binnentreden niet getoond en het doel van het binnentreden niet meegedeeld, omdat snel opgetreden moest worden in verband met het mogelijk wegmaken van sporen c.q. in beslag te nemen verdovende middelen. Volgens G.

werd na aanbellen niet opengedaan, waarna middels een stootijzer de voordeur van de woning is geforceerd. In de woning is M. aangehouden, waarna G. zich alsnog aan de overige bewoners heeft gelegitimeerd en hun het doel van het binnentreden heeft meegedeeld.

3. Verder heeft politieambtenaar G. in een rapportage van 19 februari 2004 vermeld dat hij op 19 januari 2004 om 6.00 uur had aangebeld bij verzoekers woning. Toen er niet werd opengedaan, had hij vanwege het risico van het wegmaken van sporen niet nogmaals aangebeld maar in plaats daarvan de voordeur middels een stootijzer laten forceren. Het was niet te voorkomen dat hierbij schade was ontstaan. Het daadwerkelijke binnentreden had om 6.01 uur plaatsgevonden, aldus G.

4. In reactie op de klacht die verzoeker op 3 februari 2004 bij de politie had ingediend, deelde de chef van Haaglanden I hem bij brief van 11 maart 2004 mee dat hij de klacht niet gegrond achtte. Het verzoek om schadevergoeding zou afzonderlijk worden afgedaan, aldus de chef van Haaglanden I. Verzoeker liet de korpschef bij brief van 20 april 2004 weten het niet eens te zijn met het oordeel van de chef Haaglanden I.

5. Bij vonnis van 13 mei 2004 heeft de rechtbank Den Haag M. veroordeeld tot een gevangenisstraf van 30 maanden - waarvan 10 maanden voorwaardelijk zijn opgelegd - wegens onder meer de handel in cocaïne. Omdat zowel M. als de officier van justitie tegen dit vonnis geen hoger beroep hebben aangetekend, is de veroordeling van M. onherroepelijk. De veroordeling heeft onder meer betrekking op de feiten waarvoor hij op 19 januari 2004 werd aangehouden.

6. Naar aanleiding van verzoekers brief van 20 april 2004 is de klacht op 22 juni 2004 behandeld op een hoorzitting van de klachtencommissie van het regionale politiekorps Haaglanden. Op 27 augustus 2004 bracht de klachtencommissie schriftelijk advies uit aan de korpsbeheerder. In dit advies stelde de klachtencommissie vast dat het binnentreden, de aanhouding van M. en de doorzoeking van de woning rechtmatig waren geschied. Verder was het aannemelijk dat het aanhouden van drugsverdachten een veiligheidsrisico met zich meebracht en dat de politie snel en doortastend diende te handelen bij het veiligstellen van sporen. Dat direct na het aanbellen was binnengetrepen was dan ook begrijpelijk. De klachtencommissie adviseerde de korpsbeheerder de klacht niet gegrond te verklaren. Overeenkomstig dit advies liet de korpsbeheerder verzoeker bij brief van 1 september 2004 weten dat hij de klacht niet gegrond achtte.

7. In reactie op de klacht heeft de korpsbeheerder de Nationale ombudsman bij brief van 3 september 2005 meegedeeld dat hij de klacht op dit punt niet gegrond acht. In het belang van het onderzoek - en dan met name ter voorkoming van het wegmaken van sporen - mocht de politie de voordeur forceren toen deze korte tijd na het aanbellen niet werd geopend, aldus de korpsbeheerder.

Beoordeling

8.1. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel.

8.2. Op basis van artikel 8 van de Politiewet 1993 zijn politieambtenaren bevoegd in de rechtmatige uitoefening van hun bediening geweld te gebruiken. Bij de uitoefening van geweld dient de politie het zojuist genoemde evenredigheidsvereiste, dat tevens is vastgelegd in artikel 8 van de Politiewet, in acht te nemen. Dit houdt in dat de politie geweld slechts mag aanwenden indien het beoogde doel alleen daardoor kan worden bereikt en indien het belang van het doel het gebruik van geweld rechtvaardigt. Ook dient het geweldgebruik in verhouding tot het beoogde doel redelijk en gematigd te zijn (zie Achtergrond, onder 1.).

9. Allereerst merkt de Nationale ombudsman het volgende op. Gelet op het feit dat verzoekers zoon M. inmiddels onherroepelijk is veroordeeld voor de strafbare feiten op verdenking waarvan hij op 19 januari 2004 werd aangehouden, staat voldoende vast dat het politieoptreden - inclusief het binnentreden in verzoekers woning - destijds heeft plaatsgevonden overeenkomstig de wettelijke voorschriften en dat dit optreden rechtmatig was.

10. Over de wijze van binnentreden wordt voorts het volgende overwogen.

Vaststaat dat de politie éénmaal heeft aangebeld bij verzoeker, en kort daarop de voordeur heeft geforceerd omdat de vrees bestond dat M. sporen zou wegmaken. De Nationale ombudsman is van oordeel dat deze vrees, gelet op het feit dat M. onder meer werd verdacht van het voorhanden hebben van cocaïne, gerechtvaardigd was en dat de politie op grond hiervan verzoekers voordeur mocht forceren in plaats van te wachten tot verzoeker - of iemand anders - de voordeur zou openen. De politie heeft aldus niet gehandeld in strijd met het evenredigheidsvereiste. Hieraan doet niet af het feit dat na het binnentreden kennelijk nog anderhalve week zichtbaar is geweest dat de voordeur was geforceerd. Het was niet de verantwoordelijkheid van de politie om zorg te dragen voor een zo spoedig mogelijke vervanging van de voordeur.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

II. Ten aanzien van de weigering de schade te vergoeden

Bevindingen

1. Ook klaagt verzoeker erover dat het regionale politiekorps Haaglanden heeft geweigerd de schade aan zijn voordeur te vergoeden. Hij stelt hierbij dat zijn destijds negentienjarige

zoon M. al geruime tijd geen vaste woon- of verblijfplaats had en dus ook niet op zijn adres stond ingeschreven. Tot het moment van het binnentreden was hij niet op de hoogte van de feiten die de reden vormden voor het binnentreden en de aanhouding van M. De kosten van de nieuwe voordeur, een bedrag van € 852,02, zijn door de woningbouwvereniging op verzoeker verhaald.

2. Politieambtenaar G. heeft in een rapportage van 19 februari 2004 vermeld dat M. voorafgaand aan zijn aanhouding geruime tijd subject van onderzoek was als verdachte in het kader van een strafrechtelijk onderzoek betreffende de Opiumwet. Uit dit onderzoek was naar voren gekomen dat M. voornamelijk verbleef op het adres van zijn ouders.

3. Op 14 april 2004 deelde de chef financieel-economisch beleid van het regionale politiekorps Haaglanden verzoeker mee dat hem geen schadevergoeding zou worden toegekend. De reden hiervoor was gelegen in het feit dat verzoekers klacht over het binnentreden niet gegrond was verklaard (zie hiervoor, onder 1.4.), en er aldus geen onrechtmatige daad was gepleegd op grond waarvan de politie de schade aan de voordeur zou moeten vergoeden.

4. Verzoeker schreef de korpschef op 20 april 2004 dat de politie de schade aan zijn voordeur niet voor zijn rekening zou moeten laten komen. Weliswaar verbleef zijn zoon M. in de periode voordat hij werd aangehouden voornamelijk in verzoekers woning, maar M. stond niet op verzoekers adres ingeschreven en was al meerderjarig. Ook wist verzoeker niet dat M. werd verdacht van het plegen van strafbare feiten.

5. Naar aanleiding van verzoekers brief is de klacht op 22 juni 2004 behandeld op een hoorzitting van de klachtencommissie van het regionale politiekorps Haaglanden. Tijdens de hoorzitting heeft verzoeker verteld dat M. vóór 19 januari 2004 een tijdje bij zijn broer had gewoond, maar dat die broer M. het huis had uitgezet. Vervolgens had hij een tijdje geen onderdak en sliep hij bij verzoeker, die hem had verboden wapens mee te nemen naar zijn woning. Hij controleerde regelmatig of M. wapens of drugs in zijn bezit had, aldus verzoeker.

6. In haar schriftelijke advies aan de korpsbeheerder van 27 augustus 2004 stelde de klachtencommissie dat verzoeker er destijds van op de hoogte was dat M. zich met drugsdelicten bezighield. Door M. desondanks onderdak te verschaffen, had hij redelijkerwijs kunnen vermoeden dat hij het risico liep op politieacties in zijn woning. Al met al adviseerde de klachtencommissie de korpsbeheerder om verzoeker geen schadevergoeding toe te kennen. Overeenkomstig dit advies liet de korpsbeheerder verzoeker bij brief van 1 september 2004 weten dat hij de klacht niet gegrond achtte wat betreft de afwijzing van het verzoek om schadevergoeding.

7. De Nationale ombudsman heeft de korpsbeheerder bij de opening van het onderzoek verzocht om in zijn reactie in te gaan op jurisprudentie van de Hoge Raad betreffende

schadevergoeding bij rechtmatig overheidsoptreden (zie Achtergrond, onder 3.).

8. In reactie op de klacht heeft de korpsbeheerder de Nationale ombudsman bij brief van 3 september 2005 meegedeeld dat het verzoek om schadevergoeding terecht was afgewezen, maar dat de motivering van de eerdere afwijzing niet juist was. Uit jurisprudentie van de Hoge Raad bleek immers dat er niet alleen bij onrechtmatig overheidsoptreden maar ook in geval van rechtmatig overheidsoptreden aanleiding kan zijn om schadevergoeding toe te kennen. Nu verzoeker zijn zoon onderdak verleende terwijl hij wist dat deze zich bezighield met strafbare feiten, was er in dit geval geen aanleiding om de schadeclaim te honoreren. De korpsbeheerder achtte de klacht op dit punt dan ook niet gegrond.

Beoordeling

9. Wanneer een klacht over een besluit van een bestuursorgaan tot afwijzing van een verzoek om schadevergoeding niet kan worden onderworpen aan het oordeel van de bestuursrechter, is de Nationale ombudsman bevoegd die klacht te onderzoeken en te beoordelen, maar daarbij stelt hij zich terughoudend op en toetst hij aan het redelijkheidsvereiste. In zo'n geval is immers de burgerlijke rechter de instantie die bij uitsluiting bevoegd is om bindend te beslissen over de vraag of, op grond van bepalingen van burgerlijk recht, het betrokken bestuursorgaan is gehouden om de gestelde schade te vergoeden.

10. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Wat betreft de gehoudenheid tot het betalen van een schadevergoeding voor de geforceerde voordeur brengt het redelijkheidsvereiste mee dat het bestuursorgaan mag weigeren om financiële aansprakelijkheid voor ontstane schade te aanvaarden indien het op goede gronden zijn aansprakelijkheid betwist. In dat geval kan het bestuursorgaan het aan de burger overlaten om vragen betreffende de onrechtmatigheid van het handelen of betreffende de overige voorwaarden om de schadeclaim toe te wijzen desgewenst aan het oordeel van de burgerlijke rechter te onderwerpen. Dit is alleen anders wanneer de betwisting door het bestuursorgaan van zijn aansprakelijkheid zo evident onjuist is dat het bestuursorgaan in redelijkheid niet tot zijn beslissing had kunnen komen. Dan moet de afweging van het belang van het bestuursorgaan bij betwisting van zijn gehoudenheid tot schadevergoeding tegenover het belang van de burger bij schadevergoeding worden geacht in strijd met het redelijkheidsvereiste te hebben plaatsgevonden.

11. De korpsbeheerder heeft toekenning van een schadevergoeding geweigerd omdat verzoeker zijn zoon onderdak verleende terwijl hij wist dat deze zich bezighield met strafbare feiten, en hij zijn zoon zelfs controleerde op het bezit van wapens en drugs. Kennelijk heeft de korpsbeheerder daarmee bedoeld aan te geven dat op grond van deze omstandigheid, die aan verzoeker kan worden toegerekend, de op de politie rustende

schadevergoedingsplicht op de voet van artikel 6:101, eerste lid van het Burgerlijk Wetboek (zie Achtergrond, onder 2.) geheel komt te vervallen. Gelet op hetgeen onder I.9. en I.10. is geoordeeld over het forceren van de voordeur en gezien de jurisprudentie van de Hoge Raad (zie Achtergrond, onder 3.) is van een evident onjuiste afwijzing van de schadeclaim naar het oordeel van de Nationale ombudsman geen sprake.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

12. Ten slotte wijst de Nationale ombudsman op het volgende. Zoals de korpsbeheerder in zijn reactie op de klacht terecht heeft aangegeven, was de afwijzing van verzoekers schadeclaim aanvankelijk niet deugdelijk gemotiveerd. De Nationale ombudsman gaat ervan uit dat de korpsbeheerder in het vervolg de jurisprudentie van de Hoge Raad inzake schadevergoeding bij rechtmatig overheidsoptreden zal betrekken in zijn beoordeling van schadeclaims.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Haaglanden is niet gegrond.

Onderzoek

Op 31 januari 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer A. te Den Haag, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Haaglanden. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden (de burgemeester van Den Haag), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarnaast werd een betrokken politieambtenaar de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. De politieambtenaar maakte van deze gelegenheid geen gebruik. In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Den Haag over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik. Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren. Hij maakte van die gelegenheid geen gebruik.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Brief van verzoeker aan de Nationale ombudsman van 9 juni 2004, met als bijlagen het verslag van binnentreden, verzoekers klachtbrief van 3 februari 2004 en de klachtafdoeningsbrief van de chef van Haaglanden I van 11 maart 2004.

Verzoekschrift van 28 januari 2005, met als bijlagen onder meer de afwijzing van het verzoek om schadevergoeding door de politie van 14 april 2004, verzoekers klachtbrief van 20 april 2004, het advies van de klachtencommissie van 27 augustus 2004, met het verslag van de hoorzitting van 22 juni 2004 en de klachtafdoeningsbrief van de korpsbeheerder van 1 september 2004.

Een op 18 maart 2005 ontvangen kopie van het intern klachtdossier van de politie, onder meer inhoudende een rapportage van politieambtenaar G. van 19 februari 2004.

Openingsbrieven van de Nationale ombudsman van 23 juni 2005.

Reactie van de korpsbeheerder van 3 september 2005, met als bijlagen onder meer de machtiging tot binnentreden, het proces-verbaal van aanhouding en rapportages van de korpsjurist en de plaatsvervangend chef van het Bureau Karnebeek.

Strafvonnissen van de rechtbank Den Haag van 13 mei 2004, inhoudende een veroordeling van verzoekers zoon M.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Politiewet 1993

Artikel 8

"1. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf. (...)

5. De uitoefening van de bevoegdheden, bedoeld in het eerste tot en met vierde lid, dient in verhouding tot het beoogde doel redelijk en gematigd te zijn."

2. Burgerlijk wetboek

Artikel 6:101, eerste lid

"Wanneer de schade mede een gevolg is van een omstandigheid die aan de benadeelde kan worden toegerekend, wordt de vergoedingsplicht verminderd door de schade over de benadeelde en de vergoedingsplichtige te verdelen in evenredigheid met de mate waarin de aan ieder toe te rekenen omstandigheden tot de schade hebben bijgedragen, met dien verstande dat een andere verdeling plaatsvindt of de vergoedingsplicht geheel vervalt of in stand blijft, indien de billijkheid dit wegens de uiteenlopende ernst van de gemaakte fouten of andere omstandigheden van het geval eist."

3. Jurisprudentie Hoge Raad

1. In een arrest van de Hoge Raad van 30 maart 2001, NJ 2003, 615, staat onder meer het volgende vermeld:

"Het enkele feit dat een huiszoeking overeenkomstig de regels van strafvordering is geschied, staat niet in de weg aan het oordeel dat het daarbij toebrengen van zodanige schade onrechtmatig kan zijn. (...)

Een van de verschijningsvormen van het gelijkheidsbeginsel is de regel dat de onevenredig nadelige, - dat wil zeggen: buiten het normale maatschappelijke risico of het normale bedrijfsrisico vallende, en op een beperkte groep burgers of instellingen drukkende - gevolgen van een overheidshandeling of overheidsbesluit niet ten laste van die beperkte groep behoren te komen, maar gelijkelijk over de gemeenschap dienen te worden verdeeld (...). Uit deze regel vloeit voort dat het toebrengen van zodanige onevenredige schade bij een op zich zelf rechtmatige overheidshandeling als de onderhavige huiszoeking jegens de getroffen onrechtmatig is. In zoverre levert een door de rechtbank verleend verlof tot het doen van huiszoeking dus geen rechtvaardigingsgrond op voor het toebrengen van schade."

2. In een arrest van de Hoge Raad van 17 september 2004, NJ 2005, 392, staat in overwegingen 3.2.2 en 3.3 het volgende vermeld:

"3.2.2 (...) Het hof heeft zijn oordeel (...) doen steunen op de volgende, samengevat weergegeven, overwegingen.

Schade die tijdens een huiszoeking welke geschiedt overeenkomstig de regels van strafvordering in de woning van een ander dan de verdachte, is aangericht aan zaken van die ander of van een derde, behoort in beginsel niet tot het maatschappelijk risico van die ander of die derde. Niettemin kan andere dan nodeloze schade onder omstandigheden geheel of ten dele tot het maatschappelijk risico van die ander of die derde behoren. Dergelijke schade behoort volledig voor het risico van de derde te blijven, indien hij op

enigerlei wijze is betrokken bij het strafbare feit waarop de huiszoeking betrekking heeft, of indien hij weet dan wel behoort te weten of te vermoeden dat zijn woning voor strafbare feiten wordt gebruikt, bijvoorbeeld omdat hij ermee bekend is dat de verdachte zich bezighoudt met strafbare feiten die tot huiszoeking aanleiding kunnen geven en hij de verdachte van zijn woning gebruik laat maken. Voor gedeeltelijke toerekening is aanleiding wanneer de ander of de derde niet geacht kan worden hiermee bekend te zijn, maar wel in zodanige verhouding tot de verdachte staat dat hij zich, wat de huiszoeking betreft, van willekeurige andere derden onderscheidt. Van een dergelijke verhouding is bijvoorbeeld sprake indien de verdachte op grond van een familierelatie en/of een affectieve relatie bij de ander in huis woont. Dit laatste deed zich volgens het hof in het onderhavige geval voor.

3.3 Bij de beoordeling van de tegen deze overwegingen gerichte klachten moet het volgende worden vooropgesteld. Ook indien een overheidshandeling op zichzelf niet als onrechtmatig kan worden aangemerkt, is de overheid op grond van onrechtmatige daad aansprakelijk voor de onevenredig nadelige gevolgen van zodanige handeling, dat wil zeggen de gevolgen die buiten het normale maatschappelijk risico of het normale bedrijfsrisico vallen en die op een beperkte groep burgers of instellingen drukken (vgl. HR 30 maart 2001, nr. COO/083, NJ 2003, 615). De vraag of in een bepaald geval de gevolgen van een overheidshandeling buiten het normale maatschappelijk risico of het normale bedrijfsrisico vallen moet worden beantwoord met inachtneming van alle van belang zijnde omstandigheden van het geval. Van belang kan hierbij onder meer zijn enerzijds de aard van de overheidshandeling en het gewicht van het daarmee gediende belang alsmede in hoeverre die handeling en de gevolgen daarvan voorzienbaar zijn voor de derde die als gevolg daarvan schade lijdt, en anderzijds de aard en de omvang van de toegebrachte schade. Voorzover het gaat om strafvorderlijk optreden waarvan de gevolgen een ander dan de verdachte treffen, kan als uitgangspunt worden gehanteerd dat in het algemeen enig ongemak of gering tijdverlies niet als onevenredig kan worden aangemerkt en dat men dit zal moeten aanvaarden als vallend binnen het normale maatschappelijk risico of het normale bedrijfsrisico, maar dat dit niet zonder meer zal kunnen worden gezegd indien zaken van die ander als gevolg van dit optreden worden beschadigd. Dit een en ander brengt mee dat moet worden aangenomen dat schade die bij een huiszoeking in de woning van een ander dan de verdachte wordt toegebracht aan zaken van die ander, niet behoort tot het maatschappelijk risico van die ander, zodat de overheid in beginsel gehouden is die schade op grond van onrechtmatige daad te vergoeden.

Bij bevestigende beantwoording van de vraag of de overheid op deze grond in beginsel aansprakelijk is, kan vervolgens de vraag rijzen of de op de overheid rustende vergoedingsplicht op de voet van art. 6:101 BW moet worden verminderd of geheel moet vervallen, omdat de schade mede een gevolg is van een omstandigheid die aan de benadeelde kan worden toegerekend. Bij de beoordeling van de vraag of de verplichting tot schadevergoeding, zo de overheid daartoe in beginsel is gehouden, moet worden

verminderd of geheel kan vervallen, is dan, naast de toepassing van art. 6:101 BW, geen plaats voor en ook geen behoefte aan een afzonderlijke toetsing aan de hand van de vraag of bepaalde omstandigheden al dan niet tot het maatschappelijke risico van de benadeelde behoren: deze omstandigheden behoren immers al verdisconteerd te zijn in het oordeel dat de overheid in beginsel aansprakelijk is. Overige omstandigheden waarvan kan worden gezegd dat zij voor risico van de benadeelde komen, kunnen in het kader van art. 6:101 BW worden meegewogen bij de vaststelling van hetgeen de billijkheid als bedoeld in de slotzinsnede van het eerste lid van deze bepaling eist. Toepassing van deze bepaling brengt voor zover hier van belang derhalve mee, enerzijds, dat zich gevallen kunnen voordoen waarin het gaat om schadelijke gevolgen van een overheidshandeling, die in beginsel niet tot het normale risico van de burger behoren, maar deze toch de geleden schade niet of niet geheel kan verhalen. Anderzijds kan het oordeel dat geen aanspraak bestaat op schadevergoeding gegrond worden op het geheel vervallen van de verplichting, zoals voorzien in art. 6:101 BW; hetzelfde kan zich voordoen ingeval het gaat om schadelijke gevolgen van een gedraging die niet als onrechtmatig kan worden aangemerkt omdat die gevolgen wèl tot het normale maatschappelijke risico van de burger behoren."